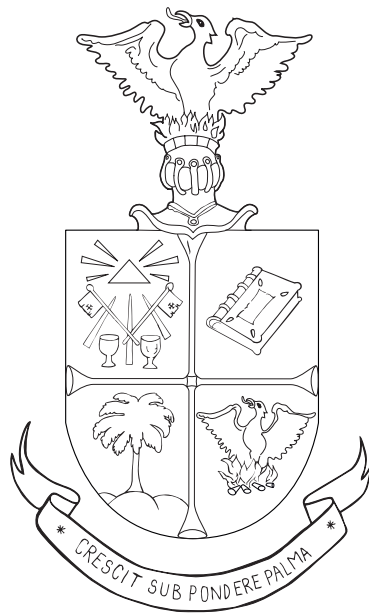

Glossa Iuridica

XII. évfolyam, 1-2. szám

Budapest, 2025

Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI ELNÖK:

Miskolczi Bodnár Péter

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

Antalóczy Péter, Birher Nándor, Böcskei Elvira, Bruhács János,
Csáki-Hatalovics Gyula, Cservák Csaba, Czine Ágnes, Dobrocsi Szilvia,
Domokos Andrea, Homicskó Árpád Olivér, Jakab Éva, Köbel Szilvia,
Kukorelli István, Kun Attila, Liviu Radu, Miskolczi Bodnár Péter,
Móré Sándor, Osztovits András, Pulay Gyula, Rixer Ádám, Erik Stenpien,
Stipta István, Szabó Imre, Szalma József, Szuchy Róbert, Tamás András,
Tóth András, Tóth J. Zoltán, Törő Csaba Attila, Trócsányi László,
Udvary Sándor

FŐSZERKESZTŐ:

Rixer Ádám

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTESEK:

Köbel Szilvia, Nagy Péter, Szuchy Róbert, Udvary Sándor

SZERKESZTŐK:

Arató Balázs, Boóc Ádám, Cservák Csaba, Domokos Andrea, Stipta István

ISSN 2064-6887

Kiadja a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara

Felelős kiadó: Prof. Dr. Tóth J. Zoltán, dékán

A kiadvány nyomdai munkálatait előkészítette:

Patrocinium Kiadó

www.patrocinium.hu

JOGORVOSLATI TAPASZTALATOK A PÉCSI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁGBAN

FÁBIÁN ADRIÁN
egyetemi tanár (PTE ÁJK)

Absztrakt

Tanulmányom követi ugyanezzel a címmel tartott konferenciaelőadásom tematikáját és tartalmát. A 2024. évi helyi önkormányzati választások pécsi tapasztalatai alapján rávilágítok a jogorvoslatokkal kapcsolatos kérdésekre, problémákra.

A Pécs Megyei Jogú Város Választási Bizottsága előtti jogorvoslatok olykor jelentős jogalkalmazási nehézségeket okoztak, amelyek általános következtetések levonására is alkalmasak. Írásomban elsősorban a joggyakorlat oldaláról emelem ki a választási jogorvoslati rendszer egyes kérdéseit, fejlesztésének lehetséges irányait

Kulcsszavak: kifogás, kampány, párhuzamos jogorvoslat

LEGAL REMEDIES IN PRACTICE – EXPERIENCES FROM
THE ELECTION COMMISSION OF PÉCS

Abstract

This paper follows the theme and content of my conference presentation with the same title. Based on the experience of the 2024 local government elections in Pécs, I will shed light on the questions and problems related to legal remedies.

The legal remedies before the Election Committee of the City of Pécs have sometimes caused significant difficulties in applying the law, which are also suitable for drawing general conclusions. In my article, I highlight certain issues of the electoral remedy system and possible directions for its development, primarily from the side of legal practice.

Keywords: objection, campaign, collateral legal remedy

1. Bizottsági döntések tipizálása – tartalmuk szerint

A magyar választási eljárásokban beadott jogorvoslatok (kifogások) nagyobb része valamilyen kampánycselekmény jogszerűségét vitatja. Ez talán nem is meglepő, hiszen a választási eljárásban a szavazás végeredményét minden bizonnyal mégiscsak a kampány, annak sikeressége, sikertelensége befolyásolja leginkább.

Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága (továbbiakban: PHVB) 2024. évi működése során is a kampánytevékenységgel kapcsolatosan beadott jogorvoslatok (kifogások) voltak a meghatározóak, de a PHVB tevékenységéből olyan – nem kizárólag a jogorvoslati rendszerrel összefüggő – következtetéseket is levonhatunk, amelyek akár általánosíthatóak is.

A PHVB 2023. november 27-én tartotta meg alakuló ülését és választotta meg elnökének e tanulmány szerzőjét. A kézirat lezárásáig (2025. március 31.) 2024. szeptember 22-én ülésezett utoljára. Ez időszak alatt összesen 23 ülést tartott és 277 határozatot hozott.

A Ve. 14. § (1) bekezdése meghatározza a választási bizottságok, így a PHVB jogállását és funkcióját: „a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.”

Ez alapján azt gondolhatnánk, hogy ezek – az államszervezeti besorolásuk bizonytalanságai¹ ellenére is – független testületek, beleértve természetesen a helyi választási bizottságokat is, alapvetően jogorvoslati fórumként működnek, a törvényesség biztosítása érdekében. Nos, ezt a vélekedést a PHVB határozatainak tartalmi karakterisztikája nem tükrözi vissza. (Arról nem is beszélve, hogy az officialitás elve határozza meg a választási bizottságok működését: kizárólag kérelemre járhatnak el, azaz a legkirívóbb jogsértést sem bírálhatják el erre vonatkozó külön kérelem hiányában.)

A PHVB (és minden bizonnyal általánosságban a helyi választási bizottságok) döntései – tartalmuk alapján – lényegében az alábbi kategóriákba sorolhatók:

- a) jelölt (jelölő szervezet) nyilvántartásba vétele;
- b) kompenzációs lista nyilvántartásba vétele;

1 TEMESI ISTVÁN: *Választási jogorvoslatok néhány uniós országban*. In: CSERNY ÁKOS (szerk.): *A választási rendszerek egyes intézményei az uniós országokban*. Budapest, HVG-ORAC, 2018, 195-209.

- c) szavazólap adattartalmának jóváhagyása;
- d) kifogások elbírálása;
- e) szavazás eredményének megállapítása;
- f) az ajánlóívek átadására vonatkozó törvényi kötelezettségek megszegése miatt kiszabott bírság.

E döntések között a kifogást elbíráló határozatok száma elenyésző, de jelentőségük nyilván jóval nagyobb. A gyakorlat és a statisztika is azt mutatja, hogy a (helyi) választási bizottságok tevékenysége legalább annyira adminisztratív természetű, mint garanciális. E megállapításom alátámasztására a legjobb példa a jelölt (jelölő szervezet) nyilvántartásba vételéről szóló döntés és döntéshozatal.

A Ve. 307/G. §-a alapján „az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, a polgármesterjelöltet és a főpolgármester-jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző harmincnegyedik napon kell bejelenteni. Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, valamint a polgármesterjelöltet a helyi választási bizottság, a főpolgármester-jelöltet a területi választási bizottság veszi nyilvántartásba.”

A PHVB határozatainak mintegy kétharmadának a tárgya jelölt (jelölő szervezet) nyilvántartásba vétele. Ez Pécssett – országos viszonylatban is – különösen „termékeny” tárgykör a helyi és nemzetiségi jelöltek nagy száma miatt.

A nyilvántartásba vétel a választási eljárás során minden esetben megtörtént: a PHVB ezeket az előterjesztéseket vita nélkül, egyhangúan, gyakorlatilag „futószalagszerűen” elfogadta – megkockáztatom, hogy hasonlóan az ország valamennyi helyi választási bizottságához.

A jelölt nyilvántartásba vétele így „rutinszerű” döntéshozatalként aposztrofálható: olyan regisztratív cselekmény, amelynek három (adminisztratív) feltétele van:

1. a nyilvántartásba történő bejelentés határidőben érkezett;
2. a jelölt nyilatkozata arról, hogy megfelel a jelöltekkel szemben a Ve. 124. §-a (1b) bekezdésben támasztott követelménynek, és arról, hogy a választói akarat befolyásolására vagy ennek megkísérlésére irányuló tevékenység folytatása céljából külföldi támogatást vagy ebből származó vagyonelemet az adott választás vonatkozásában nem használ fel;
3. a jelöltállításhoz szükséges számú ajánlás megléte.

E feltételek fennállását a választási iroda előzetesen megvizsgálja, és ennek megfelelő javaslatot tesz a bizottság felé, amelynek a bizottság eleget tesz, hiszen megfelelően alátámasztott ellenkező információk hiányában nem is nagyon tehet mást.

A fentiek – és a tapasztalatok – alapján egyértelmű, hogy a nyilvántartásba vételről való döntéshozatal sokkal inkább választási igazgatási, mint garanciális jellegű. Annál is inkább, mert a három feltétel fennállását nem a helyi választási bizottság vizsgálja, hanem a helyi választási iroda.

Javaslatom, hogy a jelöltek nyilvántartásba vétele kerüljön a helyi választási iroda hatáskörébe, tehermentesítve a testületi döntéshozatalt, esetleg azzal az elvi megszorítással, hogy a nyilvántartásba vételt megtagadó döntést viszont kizárólag a helyi választási bizottság hozhasson.

2. Kifogások kampánytevékenységgel szemben

A PHVB elé került kifogások – egyetlen kivétellel – a plakátolás jogszerűségét vitatták, kivétel nélkül legalább részben sikeresen. Ez a „siker” talán leginkább azért elgondolkodtató, mert a plakátolás jogszabályi és gyakorlati keretei mára összességében kiforrottnak nevezhetők², amelyekkel – jobb esetben – a jelölő szervezetek és a jelöltek által is tisztában lehetnek (lehetnének).

A plakátokkal, plakátolással összefüggésben az alábbi „témakörök” szerint csoportosíthatók a PHVB-hoz benyújtott kifogások:

- a) a plakátokat jogellenesen leszerelték, vagy más jelöltek plakátjait részben vagy egészben eltakaró módon helyezték ki³;
- b) a plakát elhelyezése jogsértő „hordozón” történt⁴;
- c) a plakáton nem tüntették fel a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét (azaz az impresszum hiánya vagy hiányos volta)⁵;
- d) a plakátok jogellenes eltávolítása⁶;
- e) a plakát tartalma megtévesztő⁷.

2 Ld. TÉGLÁSI ANDRÁS: *A választási plakát mint kampányeszköz elhelyezésével kapcsolatos alkotmányossági problémák a 2014. évi választások során*. In: CSERNY ÁKOS (szerk.): *Választási dilemmák*. Budapest, NKE Szolgáltató Kft., 2015, 131-149.

3 Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága 224/2024. (V.28.) sz. határozata.

4 Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága 225/2024. (V.31.) sz. határozata.

5 Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága 227/2024. (VI.5.) és 228/2024. (VI.9.) sz. határozata.

6 Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága 229/2024. (VI.10.) sz. határozata.

7 Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága 274/2024. (IX.12.) sz. határozata.

A PHVB döntéshozatalát természetesen a Ve. 43. § (1) bekezdése határozza meg: „a választási bizottság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján tisztázza a döntéshozatalhoz szükséges tényállást”, továbbá a Ve. 218. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a választási bizottság a kifogásról a rendelkezésre álló adatok alapján dönt.”

A szabályozás következménye, hogy a választási bizottságok ’hozott anyagból’ dolgoznak: amennyiben a beadványozó nem terjeszt elő megfelelő bizonyítékokat, a választási bizottság a jogsértés elkövetését megállapítja ugyan, de a jogsértő személyét nem.

„Ha a plakát előállítója ismeretlen, személyére vonatkozóan bizonyíték nem áll rendelkezésre – mivel az adott ügyekben rendelkezésre álló információk, és a Kifogástevő által bemutatott bizonyítékok alapján nem állapítható meg a jogsértő személye, – ennél fogva a jogsértéstől való eltiltás, mint jogkövetkezmény nem alkalmazható. Ennek alapján a plakátok eltávolíttatására, valamint a jelölőszervezet bírságolására vonatkozó kérésnek nem tudott helyt adni a Bizottság.”⁸

A Kúria joggyakorlata is ezt a megoldást erősíti: „a Ve. szabályrendszere alapján a kérelem alapjául szolgáló bizonyítékokat a kérelmezőnek kell előtárnia és a sikertelen bizonyítás következménye is őt terheli, a bizonyítási eszköznek pedig alkalmasnak kell lennie a kérelemben előadottak bizonyítására, márpedig a választási szervek, az eljárás sommás jellegéből adódóan, kizárólag a jogorvoslati kérelem benyújtója által előterjesztett bizonyítékok alapján hozhatják meg döntésüket. Ez alól csak a hivatalosan ismert és a köztudomású tények esnek kívül, jelen esetben azonban a jogsértés elkövetőjének személye ilyenek nem tekinthető.”⁹

Felfogásom szerint a plakátolás jogszerűségét, jogszerű gyakorlatát jelentősen elősegítené, hogy amennyiben nem állapítható meg a jogsértő kiléte, ebben az esetben az is marasztalható lenne, akinek az érdekében a plakátot kítették. (A plakátok eltávolítására vonatkozó előírások analógiájára.)

3. Párhuzamos jogorvoslat problematikája

A PHVB 2024. június 10-én (a szavazást követő napon) megállapította a polgármester-választás, az egyéni választókerületi képviselő-választás, a települési nemzetiségi önkormányzati képviselő-választás eredményét,

8 Nemzeti Választási Bizottság 312/2022 és 282/2022 sz. határozatai.

9 Kvk.I.37.470/2018/2., Kvk.I.37.525/2018/3., Kvk.VI.39.231/2022/2. sz. végzések.

valamint az országos és a területi nemzetiségi önkormányzati képviselő-választás részeredményét.

Kifogástevő 2024. június 12. napján kifogást nyújtott be a PHVB-hez a Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti választás tisztaságának megóvása, e) pontja szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvének megsértése, valamint a Ve. 241. §-ának sérelmére hivatkozva.

Beadványában kérte, hogy a Bizottság a Ve. 218. § (2) bekezdés c) pontja alapján Pécs Megyei Jogú Város 09. számú egyéni választókerületi választás eredményét elsődlegesen teljes egészében, másodlagosan a 049. és 050. szavazókör tekintetében

- a) semmisítse meg, és
- b) a választást ismételtesse meg.

Álláspontja szerint és az általa becsatolt bizonyítékok alapján Pécs Megyei Jogú Város 09. számú egyéni választókerületi képviselőjelöltje, dr. B. A. „többször megjelent a választókerülethez tartozó szavazókörökben, mintha ellenőrizné a megjelenteket, valamint maga is szervezetten szállította a választópolgárokat”, valamint „lélegeztetőgépen lévő, beteg ember helyett az ápolója töltötte ki a szavazólapot”.

Ugyanaz a Beadványozó 2024. június 13-án egy fellebbezést is előterjesztett, a Baranya Vármegyei Területi Választási Bizottságnak (a továbbiakban: BTVB) címezve. A kifogás és a fellebbezés tartalmilag azonosak voltak: a győztes jelölt jogsértő tevékenységére hivatkozással a választás eredményének megsemmisítését, a szavazás megismétlését (a fellebbezésben ennek megfelelően az eredményhatározat megváltoztatását is) kérelmezték.

A korábban érkezett, PHVB-nek címzett jogorvoslati kérelem mind a kifogás, mind az eredményt megállapító döntés (a továbbiakban: eredményhatározat) elleni jogorvoslat (azaz a fellebbezés) jellemzőit magán viselte, a beadványozó a szövegben felváltva hivatkozott a fellebbezés, illetve a kifogás jogszabályi kategóriájára.¹⁰

A PHVB határozatában megállapította, hogy a kifogás részben alapos. Az elkövetett cselekmény súlyát mérlegelve arra a megállapításra jutott, hogy a jelölt cselekménye sértette ugyan a Ve. korábban hivatkozott rendelkezéseit, azonban megítélése szerint nem érte el azt a szintet, amelynek

10 RÓZSÁS ESZTER - TAPASZTÓ DÁVID: *A választás eredménye elleni jogorvoslat szabályozási dilemmái a 2024. évi helyhatósági választások tükrében.* [gépirat, megjelenés alatt]

alapján a 049., a 050. számú szavazókör tekintetében, vagy a teljes egyéni választókerületben a szavazás megismétlését indokoltnak tartotta volna.¹¹

Továbbá a PHVB úgy döntött, hogy a Ve. 218. § (2) bekezdés d) pontja alapján a választási eljárás szabályainak megsértése miatt dr. B. A. képviselőjelöltet a jogsértés súlyával arányos bírságként 50.000 Ft. megfizetésére kötelezi.¹²

A PHVB nem rendelte el tehát a választási eljárás megsemmisítését és megismétlését mint a Ve. szerinti lehetséges jogkövetkezményeket. A PHVB e jogkövetkezmények alkalmazhatóságát aggályosnak találta, mivel ez esetben a saját, korábban meghozott eredményhatározatát kellett volna megsemmisítenie, amelyre – álláspontja szerint – a Ve. az elsőfokon eljáró választási bizottságnak nem ad jogi felhatalmazást.¹³

„Amennyiben az eredményhatározatot nem támadták volna meg korábban fellebbezéssel (2024. június 13-án), úgy az a kifogás elbírálásának időpontjában (2024. június 15-én) már jogerőssé vált volna, a jogerő áttörésére pedig a választási bizottságnak nyilvánvalóan nincs felhatalmazása.” Azt kimondta mindenestre a Kúria ezzel összefüggésben, hogy „a Kúria döntését követően jogerőssé vált eredménymegállapító határozat jogerejének áttörésére a Ve. nem ad lehetőséget.”¹⁴

A PHVB kifogást elbíráló határozata ellen a kérelmező fellebbezést terjesztett elő, amelynek eredményeként a TVB a támadott határozatot megváltoztatta, a kérelmező kifogását elutasította, a képviselőjelölt bírság megfizetésére kötelezését mellőzte. Az eredményhatározat elleni fellebbezést elbírálva a BTVB a PHVB – eredménymegállapító – határozatát helybenhagyta. A kérelmező a TVB mindkét döntése ellen bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett.

A Kúria a felülvizsgálat eredményeként a TVB határozatát helybenhagyta, illetve rögzítette: „a szavazatszámoló bizottság szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen (jogorvoslatnak) csak a választási bizottságnak a választási eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt van helye: e fellebbezésben egyrészt a szavazatszámoló bizottság szavazóköri

11 „A szavazás megismételtetésére abban az esetben kerülhet sor, ha a feltárt jogszabálysértés bizonyított, és annak a választás eredményére érdemi befolyása volt vagy lehetett.” Kvk.IV.39.198/2024/4. számú határozatban.

12 Pécs Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága 259/2024. (VI.14.) sz. határozata.

13 https://gov.pecs.hu/download/valasztas_pdf/2024/24jkv_HVB_0614.pdf (2025. 03. 31.)

14 Kvk.IV.39.198/2024/4. számú határozatban.

eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára, vagy a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére lehet hivatkozni.”

Amennyiben az eredményt megállapító döntésre, vagy az eredmények összesítésére törvénysértő módon került sor, ebben az esetben lehetséges a szavazatok újraszámolása [Ve. 241. § (3) bekezdés], mint jogkövetkezmény.

Ettől eltérő jogintézmény a kifogás: „kifogást lehet benyújtani egyrészt a választás napján történtek, másrészt a szavazatszámoló bizottság tevékenysége, vagy harmadrészt a szavazóhelyiségben elkövetett cselekmények miatt”.

Amennyiben a jogsértést e tevékenységek miatt megállapítják, a lehetséges jogkövetkezményeket a Ve. 218. § (2) bekezdése tartalmazza: „a jogszabálysértés tényének megállapítása, a jogsértő eltiltása a további jogszabálysértéstől, a választási eljárás vagy annak a jogorvoslattal érintett részének megsemmisítése és megismételtetése, bírság kiszabása.”

A Kúria álláspontja szerint az eredményt megállapító határozat elleni fellebbezésben „a választás eredménye kizárólag számszaki szempontból sérelmezhető, addig a szavazatszámoló bizottság vagy a szavazóhelyiségben történt egyéb, vagyis nem a szavazás számszaki eredményével összefüggő tevékenység miatt kifogást lehet benyújtani”.

Amennyiben a kifogás alapos, akkor alkalmazható jogkövetkezményként egyebek mellett a választási eljárás, vagy annak a jogorvoslattal érintett részének megsemmisítése és megismételtetése. A választás eredményének számszaki hibája esetén a választási eljárás vagy a jogorvoslattal érintett részének megsemmisítése és megismételtetése nem lehetséges jogkövetkezmény, hanem kizárólag a szavazatok újraszámolása.

A végzés elvi tartalma szerint „a kifogásnak történő helyt adás jogkövetkezménye lehet a választási eljárás vagy a jogorvoslattal érintett részének megsemmisítése és annak megismétlése. A választás eredményét megállapító döntés elleni fellebbezés jogkövetkezménye pedig kizárólag a szavazatok újraszámolása lehet, a választás, vagy annak egy részének megismétlése nem.”¹⁵

A BTVB eredményt helybenhagyó határozatát a Kúria szintén helybenhagyta. A végzés elvi tartalma alapján „ha a sérelmezett magatartás tárgyában benyújtott kifogás nem vezetett eredményre, ugyanazon jogsértés érdemi vizsgálata a választás eredményét megállapító határozat elleni fellebbezési eljárásban, illetve az azt követő bírósági felülvizsgálat során kizárt.”¹⁶

15 Kúria Kvk.IV.39.185/2024/5. sz. végzése.

16 Kúria Kvk.IV.39.161/2024/5. sz. határozata.

4. Következtetések

A magyar választási eljárásjog színvonala összességében megfelelő: biztosítja a választás demokratikus, jogállami és sikeres lebonyolításának (zárt) jogi keretrendszerét. Másrészt választási eljárásjogunk távolról sem tökéletes, rendszerszintű hibái pedig – felfogásom szerint – gyakorlatilag egyetlen jogelvre vezethetők vissza. Ez pedig a gyorsaság követelményének eltúlzott előtérbe helyezése, érvényesítése és érvényesülése a választási eljárásban.

Természetesen számos érv szól amellett, hogy a választási eljárásban az egyes eljárási cselekmények, a döntéshozatal, különösen a választási eredmény megállapítása rövid határidővel bekövetkezzen, de a törvényesség elvének érvényesülése minden bizonnyal legalább ilyen fontos alapvető követelmény.

A gyorsaság kívánalma észszerűtlenül, 'abszurdan' és tarthatatlanul rövid határidőket eredményez¹⁷, a választási bizottságok előtt a tényállás körütekintő tisztázását és az adekvát jogkövetkezmények alkalmazását gyakran lehetetlenné teszi, és ezáltal veszélyezteti a választás legitimitációs alapjait, valamint a gyorsaság olykor közönséges kapkodást eredményez és akár a jogorvoslati jog gyakorlását is 'ellehetetleníti'.¹⁸ A párhuzamos jogorvoslat problematikája is alapvetően a gyorsaság követelményéből következő anomália, egy 'jogorvoslat-torlódás'.

Nem tartom megnyugtató megoldásnak, ha a gyorsaság követelményének érvényesülése és a törvényesség garanciája között egyensúlyozva a joggyakorlat abba az irányba változik, hogy „a Ve. által megkövetelt bizonyítási szinthez képest csak az alacsonyabb szintű valószínűsítést követeli meg az állított jogsértéssel összefüggésben.”¹⁹

A Ve. – korábban hivatkozott – 14. § (1) bekezdése nem utal a 'rapid' döntéshozatal elvárására a választási bizottságok működésével kapcsolatosan, a 'törvényesség'-re viszont háromszor is, egyetlen mondaton belül. Azt gondolom, hogy e jogszabályi hely nyilvánvaló 'fontossági sorrendjé-

17 CSERVÁK CSABA: *A választási szervek szabályozása, különös tekintettel a Nemzeti Választási Bizottságra*. In: CSERNY ÁKOS (szerk.): *Választási dilemmák*. Budapest, NKE Szolgáltató Kft., 2015, 11-34.

18 FÁBIÁN ADRIÁN – FAZEKASNÉ PÁL EMESE: *Választási bizottságok működése Magyarországon, különös tekintettel a 2014. évi helyi önkormányzati választásokra*. In: CSERNY ÁKOS (szerk.): *Választási dilemmák*. Budapest, NKE Szolgáltató Kft., 2015, 35-48.

19 UDVARHELYI Márton Miklós: *A választás eredménye elleni jogorvoslatok a 2024. évi önkormányzati választások tükrében*. *Acta Humana*, 2024/4, 43–53.

hez' kell igazítani a Ve. – különösen annak a jogorvoslatokra vonatkozó
– részletszabályait is.